

Eesti kodanikuühiskonna arengu kontseptsiooni rakendamise tegevuskavade elluviimise ja täitmise hindamise ning kodanikuühiskonna ja riigi koostöö arendamise Valitsuskomisjoni istungi protokoll

PROTOKOLL nr 1

Siseministerium, 09.01.2015

DELTA 19.01.2015 nr 1-20/26

Juhatas: Hanno Pevkur

Protokollis: Aveli Ainsalu

Osalesid: Mall Hellam (Avatud Eesti Fondi esindaja), Avo Üprus (Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku esindaja), Eha Paas (Eesti Külaliikumise Kodukant esindaja), Maris Jõgeva (Vabariigikaitse Liidu EMSL esindaja), Kaia Sarnet ja Erik Salumäe (Siseministeriumi esindajad), Vassili Golikov (Sillamäe Lastekaitse Ühingu esindaja), Agu Laius (SA Kodanikuühiskonna Sihtkapitali esindaja), Berit Loog (Justiitsministeriumi esindaja), Aleksandra Solntseva (Sotsiaalministeriumi esindaja), Ott Kasuri (Eesti Maaomavalitsuste Liidu esindaja), Karro Külanurm (Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse esindaja), Lele Luup (Eesti Õpilasesinduste Liidu esindaja), Raido Roop (Rahandusministeriumi esindaja), Juhani Lemmik (Riigikantselei esindaja)

Puudusid: Tarmo Tüür (Eesti Keskkonnaühenduste Koja esindaja), Katrin Viru (Eesti Väitlusseltsi esindaja), Ardo Rohtla (Haridus- ja Teadusministeriumi esindaja), Priit Sibul (Riigikogu liige), Anne-Ly Reimaa (Kultuuriministeriumi esindaja)

Kutsutud: Leif Kalev ja Marten Lauri (Siseministerium), Nele Gerberson (Sotsiaalministerium)

Päevakord:

- 1. Kodanikuühiskonna arengukava 2015-2020 ja selle rakendusplaani aastateks 2015-2018 eelnõu kinnitamine Vabariigi Valitsusele esitamiseks** - Marten Lauri, Siseministeriumi regionaalhalduse osakonna nõunik
- 2. Ülevaade EKAKi põhimõtete järgimise järelevalvest ning ettepanekud järelevalve parandamiseks** – Maris Jõgeva, Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liidu juhataja
- 3. Sillamäe Lastekaitse Ühingu poolt läbi viidud Ida-Virumaa Kodanikuühiskonna Foorumi tulemuste tutvustus**- Vassili Golikov, Sillamäe Lastekaitse ühingu projektijuht
4. Jooksev info

1. Kodanikuühiskonna arengukava 2015-2020 ja selle rakendusplaani aastateks 2015-2018 eelnõu kinnitamine Vabariigi Valitsusele esitamiseks

Marten Lauri andis ülevaate KODARA koostamise [protsessist](#). Pärast arengukava kinnitamist viiakse läbi tagasiside küsitlus kaasamisprotsessist.

Leif Kalev: Kuidas hinnata rahulolu strateegiliste partneritega (ühenduste vaade ja riigi vaade)?

Maris Jõgeva: näiteks EMSL küsib oma liikmetelt ja võrgustikult tagasisidet, kuidas ollakse rahul EMSLi tööga, kuidas EMSL esindab liikmete arvamusi ja seisukohti. On õigustatud, et ministerium küsib sihtrühmalt, kas esindusorganisatsioon tuleb tööga toime.

Agu Laius: oluline on lepingupõhine hindamine, mis tugineb tulemuspõhisele aruandele.

Leif Kalev: SIM sõlmib strateegiliste partneritega raamlepingud, milles valdkonnad ja tegevuseesmärgid. Hindamine peab olema kahepoolne.

Mall Hellam: Ettepanek, et SIM uuriks teistelt ministeeriumitelt, millise partnerina teda nähakse kodanikuühiskonna teemade levitamisel ja eestkõnelemisel? Kas hinnatakse kaasamise taset teistes ministeeriumides?

Leif Kalev: Hinnatakse konkreetseid tegevusi, nt kui palju ministeeriume on üle võtnud rahastamise hea tava / juhendi rakendamise, kas on kontaktisikud jne.

Juhani Lemmik: Kaasamises Riigikantselei korraldab riigivalitsemise sisesed asju ja Siseministeerium riigivalitsemise välised asju.

Avo Üprus: Ettepanek monitoorida kaasamiskoordinaatorite tööd. Valitsusasutuste kaasamispraktikate analüüs on aastast 2010.

Arutelukiisimused:

- arvestades, et arengukava tekst kehtib aastani 2020 (kaasa arvatud), siis kas see on piisavalt üldine ja kõnetab peamisi probleeme? Kas on veel midagi, mida enne valitsusele esitamist täiendada, täpsustada või muuta tuleks?
- kas perioodi 2015-2018 rakendusplaanis toodud tegevused on piisavalt seotud käimasolevate protsessidega (näiteks AVP või „Lõimuv Eesti 2020“)? Arvestades 2015. a ette nähtud eelarvet, kas rakendusplaanis on kavandatud kõige olulisemad tegevused?
- kas rakendusplaanis toodud meetmete indikaatorid (vastavalt 1.1.1, 1.2.1 jne) on asjakohased ning aitavad mõõta meetme all toodud tegevuste tulemuslikkust?

Leif Kalev: KODARa tegevused on kaetud vahenditega. KODARat tuleb Riigikogus tutvustada. Esitame eelnõu VV-le, VV esitab Riigikogule arutamiseks (nü komisjonis kui täiskogus). Pärast arutelu kinnitab VV arengukava.

Kaia Sarnet: Ka kooskõlastuselt tuleb märkusi ning muudatusi.

Maris Jõgeva: Olen mures, et rakendusplaanis on mõned tegevused märksõnade (arendada, parandada, edendada) tasandil. Kodanikuhariduse osa on ilma eelarveta või HTM vahenditest. Kui tegevustel pole ilmet, tekib küsimus, kas saavutame mõju ja kuidas hindame tulemuslikkust. Kuidas rakendusplaan muutub täpsemaks?

Marten Lauri: rakendusplaani täpsustatakse, nt HTM-ga on sõlmitud koostöölepe, mis sisaldab sh ka kuidas, SIM ja HTM panustavad kodanikuharidusse.

Leif Kalev: Rakendusplaan ongi üldine, mis täpsustub tegevuste elluviimise ja aruandluse käigus..

Nele Gerberson: SOMi tegevused ESF tegevused (programmid kinnitatakse kevadel ja hetkel on raske öelda konkreetseid summasid). Jaanuari kolmandal nädalal anname tagasiside.

Mall Hellam: Kodanikuhariduse blokki on vaja konkretiseerida, nt mis väärtusi kooli õpetatakse. Tuleb tuua välja põhjused ja piirjooned, miks kodanikuharidusega vaja tegeleda.

Otsused:

1. Täpsustada rakendusplaani kodanikuhariduse blokki ning kirjutada tegevused võimalusel konkreetsemaks.
2. Kinnitada „Kodanikuühiskonna arengukava 2015-2020“ ja selle rakendusplaani eelnõu aastateks 2015-2018 Vabariigi Valitsusele esitamiseks;
3. Siseministeeriumil esitada ühiskomisjonile teadmiseks „Kodanikuühiskonna arengukava 2015-2020“ ja selle rakendusplaani eelnõu viimane versioon, milles on koos arvestatud kooskõlastuselt laekunud kommentaaridega.

2. Ülevaade EKAKi põhimõtete järgimise järelevalvest ning ettepanekud järelevalve parandamiseks

Vaja sisukat arutelu EKAKi põhimõtete üle ja kohta, kuhu pöörduda et saada hinnang, selgitus, või tõlgendus.

EKAK põhimõtete järelevalve [analüüsis](#) järeldatakse, et sellises vormis komisjon ei tööta kuna arutelu pole toimunud. **Pole heade tavade rakendamise ülevaadet.** Tahame, et komisjon töötaks, et kasutaksime võimalusi EKAKi väärtuste ja põhimõtete levitamiseks.

Ettepanek, et ühiskomisjoni liikmed saaksid tuua teemasid päevakorda. Komisjon võiks eelnevalt otsustada, millised koostöökohad vajaksid rohkem järelevalvet või analüüsi (rahastamise juhendi rakendamine, kaasamise hea tava tegelik järgimine jne). Nt Riigikantselei kaasamise hea tava nõuandev võiks tuua oma töö tulemused ühiskomisjoni. Komisjoni kaudu saame jagada soovitusi, sh praktilisi nõuandeid, kuidas lahenda küsimusi.

Arutelüküsimused:

- Kas vaja tegeleda EKAK põhimõtete järelevalvega? Kas vaja laiendada töörühma töömeetodeid? Tuua juurde erinevad ressursid (nõuandvad kogud, töörühmad jne)
- Otsustada, millised teemad vajavad analüüsi? Vaja analüüsida, kuidas häid tavaid levitada, praktikaid muuta?

Mall Hellam: Komisjon peaks olema häälekam. SIMil on roll rahastamise põhimõtete tutvustamisel ja levitamisel. Nt HMN pole avalik ega läbipaistev, ega ei vasta rahastamise põhimõttele. Kui vaatame mööda, siis ei tegele ju asjaga. Nt Poolas EL struktuurivahendite seirekomisjonidesse vabaühenduste esindajad valitud avaliku hääletamise teel (on tugev vastutus esindada ühenduste seisukohti, mitte enda omi). Järelevalvekomisjonil peab olema vastutus.

Nele Gerberson: Kommenteerides analüüsis toodud töövõimereformi näidet. Tegelikult on kaasamise ürituste loetelu 11 lk pikk. See on tunnetuslik ja subjektiivne küsimus.

Maris Jõgeva: analüüsis toodud töövõimereformi näide ongi hetkel ühe osapoole vaade.

Agu Laius: Juhtumispõhine töökorraldus jääb napiks. Pigem toetan, et järelevalvekomisjon keskenduks aastas ühele-kahele teemale, millele tehakse põhjalik analüüs. Siis alus, kuidas edasi minna. Kodanikuharidus või rahastamine?

Maris Jõgeva: Ühiskomisjon peab rääkima probleemidest, tuvastama pudelikaelad, mis ei tööta? Järelevalvekomisjonil peab olema osalemisvastutus. Et anda soovitusi on vaja, et keegi teeb analüüsi, kus läksid asjad valesti?

Hanno Pevkur: Analüüsida, kas kaasamise hea tava on piisav, kas seda vaja muuta. Saame anda poliitikasoovitusi. Paljud kaasamise teemad on tunnetuslikud.

Maris Jõgeva: Erinevad komisjonid peaksid analüüsima kitsakohti ja tooma teemad ühiskomisjoni.

Avo Üprus: Pole vaja häid tavaid paremaks teha. Vaja on mõõta heade tavade rakendamist.

Mall Hellam: Inimesed ei tea komisjoni. Komisjon peaks ise olema proaktiivsem

Hanno Pevkur: Kommenteerides „katuserahasid“, siis Riigikogu liige on vaba, kuidas jõuab ettepanekuni muuta eelarve rida. Küsimuse võib lahendada Riigikogu eetikakoodeks.

Mall Hellam: Räägime portsessist (läbipaistmatu, poliitiline) mitte ei ütle, et otsus oli vale.

Ott Kasuri: Järelevalve töörühma töövorm on paindlik ja sobilik, seda pole vaja muuta.

Agu Laius: Vaja on dialoogivälja. Kust tuleb analüüs, et HMN ei vasta juhendile? Kust tuleb tõrge? Miks pandi HMN uuendus nõ sahtlisse?

Hanno Pevkur: Komisjon saab arutada teemasid. Kui keegi headest tavadest kinni ei pea, siis tuleb see tõstatada teemana.

Maris Jõgeva: Tahame paremini mõista, mis on hea partnerlus, hea kaasamine ja hea rahastamine.
Mall Hellam: Komisjon peab tagama, et kõik osapooled teaksid EKAKi põhimõtteid ja häid tavasid. Analüüsida, kas kaasamise heast tavast on midagi puudu, nt tagasiside moment?

Maris Jõgeva: Äkki saame sõnastusest valesti aru? Et aru saada, mis ei töötab või ei tööta, on vaja negatiivseid näiteid analüüsida.

Otsused

1. SIMil koos EMSLiga jätkata järelevalve töörühma töö korraldamisel senistel tööpõhimõtetel.
2. Komisjoni liikmetel on võimalik tõstatada teemasid EKAK põhimõtete rikkumisest. Teema toomine ühiskomisjoni päevakorda arutelu küsimusena ei eelda isiklikku kokkupuudet.
3. SIMil koos EMSLiga teavitada avalikkust töörühma poole pöördumise ning praktilise abi saamise võimalustest.

3. Sillamäe Lastekaitse Ühingu poolt läbi viidud Ida-Virumaa Kodanikuühiskonna Foorumi tulemuste tutvustus

Vassili Golikov andis [ülevaate](#) Ida-Virumaa kodanikuühiskonna probleemidest ja nende võimalikest lahendustest. 28.11.2014 toimus Jõhvis Ida-Virumaa Kodanikuühiskonna Foorum 2014. eesmärgiga arutleda maakonna kodanikuühiskonna **arenguvõimalusi**, arendada **kaasamist** ja mittetulundusühenduste omavahelist **koostööd**. Probleemideks sotsiaalne ettevõtlus ja poliitikakujundamises osalemine. Väljakutse oli Kohtla-Järve ja Narva linnavalitsuste kaasamine.

Projekti raames käivitati võrgustik (koostöö arutamiseks, heade praktikate vahetamiseks), kuhu kuulub 14 ühendust, sh ka eestikeelsed. Võrgustikul on tegevuskava. Võrgustik teeb eestkostet, edastab infot, sest ühendused vajavad dialoogikanalit (KOVid, ministriumid, ettevõtted)

Agu Laius: Ida-Virumaa kodanikuühendused on viimastel aastatel arenenud. Samas on oluline Ida-Virumaale tähelepanu pöörata. Kuidas teha koostööd? Kuidas levitada teadmisi teisteni. Ida-Virumaal tegutsevad kodanikuühendused on oodatud KÜSK-ist taotlema, 2015. aastal tellib KÜSK uuringu venekeelsete kodanikuühenduste tegutsemise kohta.

Kaia Sarnet: KODARas on kajastatud teemad, mis puudutavad kodanikuühenduste tegutsemissuutlikkust ja vabatahtlikku tegevust. Ida-Virumaa uus tegevuskava näeb ette kodanikuühiskonnale suurema tähelepanu pööramist. Euroopa Liidu struktuurifondide abiga loodame toetada erinevaid algatusi, sealhulgas läbikäimist teiste piirkondadega.

Otsus: Võtta info teadmiseks

4. Jooksev info:

Järgmine ühiskomisjoni koosolek toimub mais. Üheks teemaks on Kodanikuühiskonna arengukava 2011-2014 lõpparuande heakskiitmine.

(allkirjastatud digitaalselt)

Hanno Pevkur
koosoleku juhataja